

The background is a textured, aged paper with faint musical staves and lyrics. A large, circular graphic of a musical staff with various notes and a treble clef is centered on the page. The title 'Preljubo veselje' is written in a bold, orange, sans-serif font within the circle. Below it, the subtitle 'Uglasbitve in priredbe Vinka Glasnovića' is written in a smaller, black, serif font.

Preljubo veselje

Uglasbitve in priredbe
Vinka Glasnovića

PRELJUBO VESELJE

Uglasbitve in priredbe Vinka Glasnovića

RAFAELOVA
družba

PRELJUBO VESELJE
Uglasbitve in priredbe Vinka Glasnoviča

UREDNIKA PUBLIKACIJE:
dr. Cecilija Oblonšek

NOTOGRAFIJA:
Accordia d. o. o.

LEKTORIRANJE:
Marjeta Žebovec (slovenska spremna besedila)
Jordanka Horvat (hrvaška spremna besedila)
Vida Frelih (pregled besedil v notnem gradivu)

OBLIKOVANJE PLATNIC:
Mirjam Pezdirc

PRELOM IN NOTRANJE OBLIKOVANJE:
Družina d. o. o.

Izdala Rafaelova družba
Založila Družina d. o. o.

ODGOVARJATA:
Lenart Rihar (Rafaelova družba),
Tone Rode (Družina)

Notna zbirka je izšla s pomočjo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu

Tiskano po naročilu
Tiskano v Sloveniji
Ljubljana 2024

IMPRIMATUR (za poglavje Uglasbitve liturgičnih besedil)
msg. dr. Andrej Saje, predsednik SŠK,
št. 20-5-1/24, Ljubljana, 31. januar 2024

Notni zbirki na pot

Moj prvi spomin na slovensko skupnost v Zagrebu je posreden in sega v čas hrvatske osamosvojitvene vojne. V tistom obdobju je o svojih vratolomnih poteh, ki so se negotovo vile med stražami, barikadama in drugimi nevarnostmi, pripovedoval takratni ravnatelj Rafaelove družbe Janez Rihar, ki je za zagrebške rojake mesečno daroval sv. mašo v slovenskem jeziku. Srečanja s tamkajšnjimi Slovenci je opisoval z velikim navdušenjem, pri čemer so imeli posebno mesto prav pevci oz. mešani pevski zbor Antona Martina Slomška z zborovodjem Vinkom Glasnovićem.

Vzpostavitev rednega slovenskega bogoslužja se morda zdi neznatno dogajanje, a ima veliko večjo vlogo, kot je videti, saj gre za prelomno formiranje zamejske skupnosti onstran novonastale državne meje, ki je močno spremenila dinamiko in samozavedanje ljudi, ki so še včeraj z glavnino svojih rojakov živeli v skupni državi.

Poleg msgr. Riharja ima za ta začetek obhajanja sv. maš v slovenskem jeziku največ zaslug prof. Martina Koman (1931–2022), ki je celotno posamosvojitveno obdobje, praktično vse do svoje smrti z veliko ljubeznijo skrbela za živo vez med zagrebško slovensko skupnostjo in Slovenijo. Pet let je v drugi polovici devetdesetih vodila tudi pisarno Rafaelove družbe. Zadnje gostovanje zbora Anton Martin Slomšek v Sloveniji je organizirala še jeseni leta 2019.

Ob nešteti srečanjih s Slovenci v vseh sosednjih državah na posebej lep način izstopa obisk Zagreba na eni od naših ekskurzij. Bilo je spomladi 2017. Pri maši, ki jo je – kot zdaj že dolga leta – daroval šentjernejski župnik Anton Trpin, je pel zbor pod vodstvom Vinka Glasnovića, potem pa nas je zajelo starožitno slovensko gostoljubje.

Notnoj zbirki na putu

Moje prvo sjećanje na slovensku zajednicu u Zagrebu posredno je i seže u vrijeme hrvatskoga Domovinskog rata. U tom razdoblju je o svojim vratolomnim putovima koji su se nesigurno vili među stražama, barikadama i drugim opasnostima, pripovijedao tadašnji ravnatelj Rafaelove družbe Janez Rihar koji je za zagrebačke zemljake mjesečno slavio sv. misu na slovenskom jeziku. S velikim je žarom opisivao susrete s tamošnjim Slovencima, pri čemu su posebno mjesto imali upravo pjevači, odnosno mješoviti pjevački zbor Antuna Martina Slomška sa svojim zborovodjom Vinkom Glasnovićem.

Uspostava redovitoga slovenskog bogoslužja se možda čini neznatnim događanjem, ali ima mnogo veću ulogu nego što se čini, jer je riječ o prijelomnom formiranju zajednice slovenske nacionalne manjine koja živi s druge strane novonastale državne granice koja je uvelike promijenila dinamiku i samosvijest ljudi koji su još do jučer živjeli s većinom svojih sunarodnjaka u zajedničkoj državi.

Uz msgr. Rihara, za početak slavljenja sv. misa na slovenskom jeziku najviše zasluga ima prof. Martina Koman (1931–2022) koja je tijekom cijeloga razdoblja nakon osamostaljenja, praktički sve do svoje smrti, s velikom ljubavlju brinula za živu vezu između zagrebačke slovenske zajednice i Slovenije. Pet godina je u drugoj polovici devedesetih godina vodila i ured Rafaelove družbe. Zadnje gostovanje zbora Antuna Martina Slomška u Sloveniji organizirala je još u jesen 2019. godine.

Među bezbrojnim susretima sa Slovencima u svim susjednim državama, posebno se lijepo ističe posjet Zagrebu s jedne od naših ekskurzija. Na misi, koju je - kao i godinama do sada - slavio šentjernejski župnik Anton Trpin, pjevao je zbor pod ravnanjem Vinka Glasnovića, a zatim nas je

Njihovi gostje smo bili zvečine razmeroma mlada družina z višarskih srečanj, opremljena, da je s tenkočutnim zanimanjem poslušala težke življenjske zgodbe, te pa so se kaj hitro razprle v hvaležno in navdušeno skupno prepevanje ljudskih pesmi, da smo kot stari prijatelji skoraj pozabili na čas ...

V zadnjih desetletjih je očitno, da se nekatere slovenske posebnosti in odlike, ki so vezane na slovensko pevsko kulturo, zlasti ubrano večglasno ljudsko petje, hitro izgublja. Za zборе pa je videti, kot da to ne velja – vsaj ne v tolikšni meri. Ne samo da ostajajo pomemben del ustvarjalnosti tako rekoč v vsakem kraju, pač pa so pogosto sami na sebi kraj srečevanja. To še poudarjeno velja za slovenske skupnosti, ki živijo zunaj matične domovine. Mnoge so prešle svoj zenit, nekatere so ugasnile, a tudi te je praviloma prav pevski zbor povezoval najdlje. Danes je marsikje v zamejstvu ali po svetu tako, da slovenska beseda v pogovoru težko steče ali pa je celo že zamrla, vedno znova pa jo obuja pesem – zborovska ali ljudska.

Že ob teh drobnih utrinkih postane jasno, zakaj smo se odločili, da izdamo glasbena dela Vinka Glasnovića. Ob prebiranju njegovega življenjepisa postane to še bolj razvidno, saj je imel rad slovenski jezik, čeprav ni bil slovenskega rodu, rad je skladal na besedila slovenskih avtorjev in je slovenski zbor vodil do zadnjega. Veselil se je naše pobude, da izdamo njegove skladbe, a žal je priprave in fizične stike zavrla pandemija, za dlje časa pa prekinila njegova smrt. Zdaj je delo vendarle pred vami, za kar se zahvaljujem vsem sodelavcem, še posebej pa sorodnikom gospoda Vinka, urednici dr. Ceciliji Oblonšek in piscu spremne besede dr. Matjažu Barbu. Vsem zaslužnim in avtorju samemu pa bo največji poklon, če bodo zbori v Sloveniji, v zamejstvu in v zdomstvu radi segli po njegovih partiturah.

LENART RIHAR,
Rafaelova družba

preplavila starinska slovenska gostoljubivost. Zagrebački gosti bili su većinom relativno mladi ljudi iz višarskih susreta skloni da s tankočutnim zanimanjem slušaju teške životne priče koje su se brzo pretvorile u zahvalno i oduševljeno zajedničko pjevanje narodnih pjesama, tako da su, poput starih prijatelja, gotovo zaboravili na vrijeme.

Očito je da se u zadnjim desetljećima neke od slovenskih posebnosti i kvaliteta koje su vezane uz slovensku pjevačku kulturu, posebice skladno višeglasno narodno pjevanje, brzo gube. Za zborove pa, čini se, to nije slučaj — barem ne u tolikoj mjeri. Ne samo da ostaju važan dio kreativnosti na gotovo svakom mjestu, već su često i sami po sebi mjesto susreta. To posebno vrijedi za slovenske zajednice koje žive izvan domovine. Mnoge su prošle svoj zenit, neke su se ugasile, ali i te je u pravilu pjevački zbor najduže povezivao. Danas se u mnogim krajevima u kojima živi slovenska nacionalna manjina slovenska riječ rijetko susreće u razgovoru ili je čak izumrla, ali je uvijek iznova oživljava pjesma — zbarska ili narodna.

Na temelju ovih malih osvrtâ postaje jasno zašto smo se odlučili objaviti glazbena djela Vinka Glasnovića. Čitajući njegov životopis, to još više dolazi do izražaja, jer je volio slovenski jezik, iako nije bio slovenskog podrijetla, volio je skladati na tekstove slovenskih autora i do kraja je vodio slovenski zbor. Radovao se našoj inicijativi da objavimo njegove skladbe, ali nažalost, pripreme je zaustavila pandemija, a njegova smrt onemogućila fizičke kontakte. Sada je, međutim, rad pred vama, na čemu zahvaljujem svim suradnicima, a posebno rodbini gospodina Vinka, urednici dr. Ceciliji Oblonšek i piscu popratne riječi dr. Matjažu Barbu. Najveća počast svima zaslužnima i samom autoru, bit će ako zborovi u Sloveniji i inozemstvu rado posegnu za njegovim partiturama.

LENART RIHAR,
Rafaelova družba

Zbirka zbornih skladb Vinka Glasnovića

Zbirka zbornih skladb Vinka Glasnovića je v već pogledih nekaj posebnega in brez dvoma vredna posebne pozornosti. Najprej zato, ker gre za skladatelja z zelo zanimivo življenjsko potjo. Rojen je bil na Kosovu u brojnoj obitelji u kojoj mu je otac Mato, sicer glasbeni samouk, dao prvo glasbeno izobrazbu in s tem začrtal njegovu življenjsku pot, posvećeno glasbi. Po zgodnjem šolanju u Skoplju je u Zagrebu prišiel u stik z dvema odličnima glasbenikoma Antoniom Janigrom in Hubertom Pettanom ter se začel učiti solopetja. Že kmalu je prevzel vodstvo razliĉnih zborov ter bil organist u zagrebaĉki crkvi svetega Marka.

Njegovo crkvenoglasbeno delo je postajalo z leti vse intenzivnije in vse bolj razvejano. Na eni strani mu je to pomagalo pri reševanju eksistenĉnih skrbi, na drugi strani pa je religiozno stvarjanje rojevala notranja potreba, celo navkljub številnim težavam, ki jih je bil zato u socialistiĉni stvarnosti deležen. Že ob izbiri študija na zagrebaĉki glasbeni akademiji mu kot »crkvenemu organistu« niso dovolili vpisa. Tudi ko je na poĉitnicah priskoĉil na pomoĉ vrhniškemu crkvenemu zboru, se je moral zato odreĉi dopustu u poĉitniškem domu. Hkrati pa je to vendarle pomenilo tudi njegov prvi stik s slovensko glasbo in kulturo.

Pozneje je znova vodil zборе u Zagrebu in okolici. Tudi ko je konec 50. let prejšnjega stoletja postal ĉlan sarajevske opere, se je ob koncih tedna vraĉal u Zagreb zaradi ljubezni do zborovskega petja. U sarajevski operi je spoznal Julija Betetta, slovitega slovenskega pevca in pedagoga, ki ga je povabil na študij petja na ljubljanski glasbeni akademiji. Na študij u Ljubljani in Betetta je vse do konca ohranjalepe spomine. Poleg tega je u tem obdobju spet pomagal tudi pri vrhniškem crkvenem zboru.

Po študiju se je vrnil u Zagreb, kjer je deloval kot profesor glasbe, ravnatelj in pevec u radijskem zboru. Hkrati pa je ostajal zvest amaterskim zborom. Med njimi je bil njegove posebne pozornosti deležen »slovenski« zbor, ki ga je s posebno ljubeznijo vodil do konca svojega življenja.

Zbor, ki se je poimenoval Duhovni zbor A. M. Slomšek, deluje u okviru društva Slovenski dom Zagreb. Pod Glasnovićevim vodstvom je zbor redno enkrat meseĉno prepeval pri slovenski maši, pri ĉemer je delo zbora zaznamovalo zanimivo

Zbirka zbornih skladbi Vinka Glasnovića

Zbirka zbornih skladbi Vinka Glasnovića po mnogoĉemu je nešto posebno i nedvojbeno zasluŹuje posebnu pozornost. Prije svega zato što skladatelj ima vrlo zanimljiv Źivotni put. Rođen je na Kosovu u brojnoj obitelji u kojoj mu je otac Mato, inaĉe samouki glazbenik, dao prvo glazbeno obrazovanje i tako mu zacrtao Źivotni put posvećen glazbi. Nakon ranog školovanja u Skoplju, u Zagrebu dolazi u kontakt s dvojicom vršnih glazbenika, Antoniom Janigrom i Hubertom Pettanom, te poĉinje učiti solo pjevanje. Ubrzo je preuzeo vođenje raznih zborova i bio orguljaš u zagrebaĉkoj crkvi Sv. Marka.

Njegov crkvenoglazbeni rad s godinama je postajao sve intenzivniji i razgranatiji. To mu je s jedne strane pomoglo u rješavanju egzistencijalnih briga, a s druge strane religiozno stvaralaštvo rađalo se iz unutarnje potrebe, ĉak i usprkos brojnim problemima s kojima se suoĉavao u socijalistiĉnoj stvarnosti. Već i kod odabira studija na zagrebaĉkoj Muziĉkoj akademiji mu kao »crkvenom orguljašu« nisu dopustili upis. Ćak i kada je za vrijeme godišnjeg odmora došao u pomoĉ vrhniĉkom crkvenom zboru, morao se odreĉi boravka u odmaralištu. To je ujedno znaĉilo i njegov prvi kontakt sa slovenskom glazbom i kulturom.

Kasnijih godina ponovno vodi zborove u Zagrebu i okolici. Ćak i kada je krajem 50-ih postao ĉlan Sarajevske opere, zbog ljubavi prema zbornom pjevanju vikendima se vraĉao u Zagreb. U Sarajevskoj operi upoznao je Julija Betetta, poznatoga slovenskog pjevaĉa i pedagoga, koji ga je pozvao da studira pjevanje na ljubljanskoj Glazbenoj akademiji. Studij u Ljubljani i Betetto mu je do kraja ostao u lijepom sjećanju. Osim toga, u tom je razdoblju ponovno pomagao crkvenom zboru u Vrhniku.

Nakon studija vraća se u Zagreb, gdje radi kao profesor glazbe, ravnatelj i pjevaĉ u radijskom zboru. Istovremeno je ostao vjuran amaterskim zborovima. Među njima naroĉitu je paŹnju posvetio »slovenskom« zboru koji je s posebnom ljubavlju vodio do kraja Źivota.

Zbor pod nazivom Duhovni zbor A. M. Slomšek djeluje u okviru Društva Slovenski dom Zagreb. Pod Glasnovićevim vodstvom zbor je redovito jednom mjeseĉno pjevao na slovenskim misama, a rad zbora obiljeŹila je zanimljivost da

dejstvo, da je pod vodstvom Neslovenca in s pretežno neslovenskimi člani v središču Zagreba pel slovenske pesmi in gojil slovensko kulturo. Zbor je s svojim zborovodjem tako z dolgoletnim vztrajnim delovanjem in izjemnim prizadevanjem pričal o pomenu kulturnega sožitja in oplajanja med sosednjima narodoma. Ob siceršnjem pristnem hrvaškem domoljubnem čutenju, ki ga je Glasnović tudi glasbeno ustvarjalno nadgrajeval, pa se je želel, kot je sam dejal, hkrati Slovencem, ki so ga podpirali pri študiju, zahvaliti na tako poseben in enkratni način. In kot je bil deležen pomoči, ne glede na nacionalni izvor ali versko prepričanje, je postal tudi sam s svojim delovanjem svojevrsten pričevalec kulturnega povezovanja, ki presega običajne kulturne meje in omejitve.

Praktično delo z zbori, redni stik z amaterskimi pevci ter aktivno orgljanje so zaznamovali tudi Glasnovićeva ustvarjalnost v celoti. Prav zato je, ne glede na siceršnja estetska plimovanja sodobne glasbe, ki jim je bil priča in se jih je gotovo zavedal, ostajal vse do konca zavezan čvrsti tradicionalni zvrstni, strukturni, pa tudi harmonski in melodični normativnosti. V njegovi glasbi se prepletata na eni strani izrazit smisel za spevnost, na drugi pa jasna odločitev za nezahtevnost glasbenega stavka, tudi zato, da bi se s tem lahko približal izvajalcem in ne nazadnje poslušalcem.

Glasnovićeva glasba tako nikoli ne postavlja dvomov o tradicionalnem dur-molovskem okviru. Še celo več, vse njegove skladbe se gibljejo v risu osnovnih harmonskih stopenj, ki grundirajo temelj jasno začrtanemu melodičnemu oblikovanju, pogosto odločno asketsko postavljenemu v ozkem ambitusu. Včasih se zdi, da je pri tem izrazito želel odločno postaviti meje nebrzdani invenciji, da bi se tako v strogosti stavka približal omejenim danostim zborovskega sestava in tako na presenetljiv način posledično dosegel celo morda močnejši zvočni učinek. Značilen primer tega je denimo *Slava iz Maše v čast padlim žrtvam*, ki z minimalnimi sredstvi prav pri besedilu, ki še posebej izrazito kliče po barvni raznovrstnosti in morda celo ekstremnih legah, izziva zbrano pozornost in priključuje s tem poseben glasbeni efekt.

Izbrane harmonije njegovega kompozicijskega jezika ostajajo torej začrtane v osnovnem tonalitetnem risu, ki ga le redko, četudi včasih povsem presenetljivo, zapušča in spreminja. Razmeroma pogoste so različne variante molove subdominante in raba alteriranih spodnjih in zgornjih

je pod vodstvom neslovenca i s pretežno neslovenskim članovima pjevao slovenske pjesme i njegovao slovensku kulturu u srcu Zagreba. Zbor je, zajedno sa svojim zborovođom, dugogodišnjim ustrajnim djelovanjem i iznimnim zalaganjem posvjedočio važnost kulturnog suživota i suradnje dvaju susjednih naroda. Osim autentičnoga hrvatskog domoljubnog osjećaja, koji je Glasnović i glazbeno razvijao, želio je, kako je sam rekao, zahvaliti Slovencima koji su ga na tako poseban i jedinstven način podržavali u njegovu studiju. A kako je dobivao pomoć bez obzira na nacionalno podrijetlo ili vjersko uvjerenje, postao je svojevrstni svjedok kulturne integracije koja nadilazi uobičajene kulturne granice i ograničenja.

Praktičan rad sa zborovima, redoviti kontakt s pjevačima amaterima i aktivno sviranje orgulja, obilježavaju i Glasnovićeva stvaralaštvo u cjelini. Zato je, bez obzira na ostale estetske mijene moderne glazbe, kojima je svjedočio i kojih je svakako bio svjestan, do kraja ostao privržen čvrstoj tradicionalnoj žanrovskoj, strukturnoj, kao i harmonijskoj i melodijskoj normativnosti. Njegova glazba spaja, s jedne strane, izrazit osjećaj za pjevnost, a s druge, jasnu opredijeljenost za nepretencioznost glazbene fraze, također kako bi se mogao približiti izvođačima i, konačno, slušateljima.

Glasnovićeva glazba tako nikada ne dovodi u pitanje tradicionalni dur-mol okvir. Čak štoviše, sve njegove skladbe kreću se u obrisima temeljnih harmonijskih razina, koje postavljaju temelje jasno ocrtanoga melodijskog oblikovanja, često odlučno asketski smještenog u uski ambitus. Ponekad se čini da je jasno želio postaviti granice neobuzdanoj invenciji, kako bi se u strogosti stavka približio ograničenim mogućnostima zbarske skladbe i tako, makar i na iznenađujući način, postigao još jači zvučni učinak. Tipičan primjer za to je, primjerice, *Hozani iz Maše v čast padlim žrtvam*, koja uz minimalna sredstva, posebice tekstom koji posebno jasno poziva na koloritnu šarolikost, a možda i ekstremne položaje, izaziva okupljenu pozornost i time izaziva poseban glazbeni učinak.

Odabrane harmonije njegova skladateljskog jezika ostaju stoga ocrtane u osnovnom tonalitetnom obrascu koji rijetko napušta i mijenja, makar ponekad i iznenađujuće. Relativno su česte različite varijante molske subdominante i uporaba alteriranih donjih i gornjih bočnih tonova. Glasnović posebno voli sekundarne dominante

stranskih tonov. Še posebej pa ima Glasnović rad stranske dominante, ki skorajda v vsaki skladbi alterirano razširjajo izbrano tonalnost. S tem postopkom harmonsko bogatí tudi melodije, ki jih prevzema od drugih skladateljev, oz. pri harmoniziranju ljudskih pesmi, kot denimo pri izvrstni uglasbitvi pesmi *Po gorc' je Jezus hodil*. Prav pri tovrstnih kompozicijah se ne ustavi le pri harmoniziranju izbranega gradiva, ampak ga mestoma tudi razširja in bogati. Tako lahko srečamo ob izrazito preprosti harmonski sliki tudi nekaj bolj sproščene ritmične svobode in neobičajne kromatike, kot denimo v pesmi *Lahko noč*.

Obenem pa skladatelj izbrano ljudsko pesem tudi razširja in dopolnjuje, tako denimo z onomatopoetskim posnemanjem kukanja v uglasbitvi ljudske *Prišla bo pomlad*. Podobno skladatelj imitira tudi petje črička, in sicer s trilčki v spremljavi melodije pesmi *Veseli hribček*. Priljubljeno Slomškovo pesem uglasbi v vedrem in živahnem razpoloženju, ki jo označuje plesna privzdignjenost.

Glasnovićeva glasba tako išče pogosto ilustrativne dopolnitve izbranega teksta. Najbolj običajno to skladatelj dosega z oblikovanjem deklamacijsko pripovednega sloga z ritmičnimi (triole) ali metričnimi spremembami, pa celo s prekinitvijo muzikalnega toka. Zlasti razmeroma pogoste so ustavitve s fermatami zaradi izbranega vsebinskega poudarka. V večglasju prevladuje homofonija. Le redko jo dopolnjuje tudi blaga imitacija, kot denimo v *Hozani iz Maše v čast padlim žrtvam*, ali pa melodični preplet pevskih linij, kot denimo v posrečeni uglasbitvi Slomškove pesmi *Svete sobote večer*. Pri slednji skladatelj znova uporabi tudi onomatopoetsko imitacijo zvonjenja zvonov.

Iz menjave basovskega ključa v violinskega in nazaj je mogoče razbrati dialoško zasnovu postavljanja vprašanja z nižjim glasom in odgovarjanja v višjem v sicer enoglasni uglasbitvi Slomškove *Kje je ljubi Bog doma?* Skladba kljub prekomponirani obliki ohranja tudi svojevrstno tematsko povezavo, ki zagotavlja delu pregledno strukturno ogrodje.

Glasnoviću je bil med vsemi pesniki daleč najbolj blizu Slomšek, s katerim si delita podobno ljubezen do lepote slovenščine, hkrati pa občutek za neposredno nagovarjanje preprostega bralca oz. poslušalca. Kot skladatelj, bržkone pa tudi v svoji intimni notranjosti se je očitno lahko poistovetil s Slomškovim prepletom posvetnega in duhovnega, pa moralno poučnega in hkrati radostnega izraza veselja do življenja in njegovih lepot.

koje gotovo u svako skladbi alterirano šire odabranu tonalnost. Tim postupkom harmonijski obogaćuje i melodije koje preuzima od drugih skladatelja, odnosno u harmonizaciji pučkih pjesama, kao npr. u inače izvrsnoj postavci *Po gorc je Jezus hodil*. Upravo u ovakvim skladbama ne zaustavlja se samo na harmonizaciji odabranog materijala, već ga mjestimično proširuje i obogaćuje. Tako uz izrazito jednostavnu harmonijsku sliku nalazimo i ponešto opuštenije ritmičke slobode i neuobičajene kromatičnosti, kao primjerice u pjesmi *Lahko noč*.

Istodobno, skladatelj proširuje i dopunjuje odabranu pučku pjesmu, primjerice onomatopojkim oponašanjem kukanja u pjesmi *Prišla bo pomlad*. Slično, skladatelj oponaša i pjev cvrčka uz trilerima popraćene melodijom pjesme *Veseli hribček*. Popularna Slomškova pjesma uglasbljena je u vedrom i živom raspoloženju kojeg karakterizira plesna bujnost.

Glasnovićeva glazba stoga često traži ilustrativne dopune odabranom tekstu. Skladatelj to najčešće postiže stvarajući deklamatorski narativni stil s ritmičkim (triole) ili metričkim promjenama, pa čak i prekidanjem glazbenog tijeka. Konkretno, zaustavljanja uz fermate relativno su česta zbog odabranoga sadržajnog naglaska. U višeglasju prevladava homofonija. Rijetko je dopunjena blagom imitacijom, kao npr. u *Hozani iz Maše v čast padlim žrtvam*, ili melodijski splet pjevačkih redaka, kao npr. u uspjelom uglasbljenju Slomškove pjesme *Svete sobote večer*. U potonjem se skladatelj ponovno služi onomatopojkim oponašanjem zvonjave zvona.

Iz promjene bas ključa u violinski i natrag, moguće je razaznati dijaloško oblikovanje pitanja nižim glasom i odgovora višim u inače jednoglasnom rasporedu Slomškove pjesme *Kje je ljubi Bog doma?* Usprkos prokomponiranoj formi, skladba zadržava i jedinstvenu tematsku povezanost koja djelu daje transparentan strukturni okvir.

Od svih pjesnika, Glasnoviću je bio daleko najbliži Slomšek, s kojim dijeli sličnu ljubav prema ljepoti slovenskoga jezika, a ujedno i osjećaj za izravnu privlačnost jednostavnog čitatelja odnosno slušatelja. Kao skladatelj, ali i u svojoj intimi, mogao se jasno poistovjetiti sa Slomškovim ispreplitanjem svjetovnog i duhovnog, te moralnog i poučnog i ujedno radosnog izraza radosti prema životu i njegovim ljepotama.

Poleg uglasbitev mašnega ordinarija, tako v latinščini kot slovenščini, je v pričujoči zbirki objavljena še priložnostna uglasbitev himne na čast Višarske Marije nekdanjega videmskega škofa Alfreda Battistija.

Posebno mesto pa ima uglasbitev pesmi *Nezakonska mati* Franceta Prešerna. Ekspresivni in umetniško prefinjeni pesnikovi govorniki je skladatelj sledil z ambicioznejšim kompozicijskim načrtom. V skladbi zasledimo izrazitejše ponavljajoče se motivične reference, vpete v svobodnejšo prekomponirano obliko. Delo označujejo tudi bolj poudarjeni instrumentalni vložki v predigrji in medigrjah v razdelanem klavirskem stavku.

Nenavadna se zdi skladateljeva odločitev, da nekatere skladbe konča na dominantni. Vendarle je tudi to mogoče na eni strani razumeti v smislu zasledovanja vsebinske odprtosti, ki jo nakazuje izbrano besedilo. Tako v skladbi *Kje je ljubi Bog doma?* besedilo sklepa spoznanje, da je človeško veselje v srcu, v katerem prebiva Bog. Kot se besedilo s tem ob zaključku zazre v metafizično, se tudi glasba ne sklepa, ampak z dominantnim koncem odpira v brezkončnost. Podobno bi lahko razumeli tudi sklep refrenskega pripevanja v *Slomškovi romarski pesmi*.

Najbolj zgovoren in po svoje tudi pretresljiv pa je tak sklep Glasnovičevega nedokončanega *Requiem*, ki ga je skladatelj pisal dejansko še ob koncu svojega življenja. Čeprav kot nekakšen torzo je vendarle oblikovan v prepričljivi glasbeni formi, ki pa s sklepom na dominantni glasbeno pripoved odpira v nesklenjenost. Skladbo bi lahko imeli za svojevrstno prisposobo skladateljevega življenja, ki se je ob pisanju *Requiem*a v zemeljskem bivanju sicer na videz izteklo, a vendar ne v nekakšen sklenjen nič, temveč v daljavo, razprto v neskončnost.

DR. MATJAŽ BARBO,

Filozofska fakulteta UL, Oddelek za muzikologijo

Uz skladbe misnog ordinarija na latinskem i slovenskom jeziku, u ovoj zbirki nalazi se i prigodna skladba u čast Višarskoj Mariji bivšeg videmskog biskupa Alfreda Battistija.

Posebno mjesto zauzima tema pjesme *Nezakonska mati* Franceta Prešerna. Skladatelj je ambicioznijim skladateljskim planom slijedio pjesnikov ekspresivni i umjetnički sofisticiran jezik. U kompoziciji možemo vidjeti izraženije repetitivne motivske reference ugrađene u slobodniju prekomponiranu formu. Djelo karakteriziraju i naglašeniji instrumentalni priloz i preludiju i interludiju u razrađenom klavirskom stavku.

Čudna se čini odluka skladatelja da neke skladbe završi na dominantni. No, to se s jedne strane može shvatiti i u smislu težnje za sadržajnom otvorenošću koju označava odabrani tekst. Tako u skladbi *Kje je ljubi Bog doma?* tekst završava spoznajom da je ljudska radost u srcu u kojem prebiva Bog. Kao što tekst na kraju zadire u metafizičko, glazba se ne zaključuje, već se dominantnim završetkom otvara u beskraj. Slično bi se mogao shvatiti i završetak pripjeva iz Slomškove *Romarsk pesem*.

Zaključak Glasnovičeva nedovršenog *Requiem*a, koji je skladatelj zapravo napisao potkraj života, na svoj je način najrječitiji i najpotresniji. Iako je riječ o svojevrstnom torzu, on je ipak oblikovan u uvjerljivu glazbenu formu, koja sa zaključkom na dominantni otvara glazbeni narativ u nedokučivost. Skladba bi se mogla smatrati svojevrstnom prisposobom o skladateljevu životu koji je, pišući *Requiem*, naizgled završio za vrijeme njegova ovozemaljskog boravka, ali ne u zatvorenom ništavilu, već u daljini, nastavljajući se u beskraj.

DR. MATJAŽ BARBO,

Filozofska fakulteta UL, Oddelek za muzikologijo

Opombe urednice

Ob zgovornem uvodniku in spremni besedi dr. Matjaža Barba naj podamo le nekaj kratkih opomb v zvezi s pričujočo izdajo. Gradivo za zbirko je bilo izbrano iz širšega Glasnovičevega repertoarja, ki je pogosto vseboval več variant iste skladbe, kar razkriva skladateljev pristop, temelječ na tem, da naj bo kompozicijska ideja vedno (tudi) v službi izvedbene situacije. Skladbe sicer prinašamo v le eni od teh variant, bodimo pa pozorni, da pri kar nekaj skladbah skladatelj daje instrument na razpolago ad libitum. Po drugi strani pa so zelo sveže njegove harmonizacije zborovskih skladb na način, ki je redko podrejen zborovskemu partu, ampak se svobodno giblje po svoje, kar bogati bogoslužne trenutke in vodi pevce k avtonomnosti in neodvisnosti od instrumenta.

Slomškova besedila smo črpali oz. preverili v Lendovškovi zbirki Slomškovih pesmi (1876). Nasploh je pri Glasnoviču lepo opazovati njegovo osebno naklonjenost do tega velikega moža Cerkev na Slovenskem. To je botrovalo tudi izbiri naslova za zbirko, ki smo si ga sposodili iz ene njegovih uglasbitvev Slomškovega besedila (*Preljubo veselje*).

Pri nekaterih skladbah je zaznati skladateljovo šibkejšo razumevanje lastnosti slovenskega jezika, zato smo si ponekod dovolili minimalno korigirati določene poudarke besed s prilagoditvijo predvsem ritmičnih vzorcev. Kjer pa bi to pomenilo prevelik poseg v skladateljovo delo, smo na takšnih mestih označili naglase v besedilu ali poudarke, ki naj spodbudijo pravilno interpretacijo. Vsaj blagi posegi so se nam zdeli upravičeni zaradi želje, da bi zlasti njegove uglasbitve maš prišle tudi na slovenske pevske kore. S tem razlogom smo pri Slovenski škofovski konferenci prosili tudi za dodelitev ‚nihil obstat‘ za poglavje Uglasbitve liturgičnih besedil.

Samo zaporedje pesmi v tej zbirki v ospredje postavlja prav besedila, ki so bila skladateljev neprecenljiv vir navdiha, zato v prvem sklopu pesmi predstavljamo uglasbitve liturgičnih besedil, drugi sklop prinaša uglasbitve v glavnem Slomškovih besedil, ki pa jih tudi razvrstimo tako, da so prve na vrsti verske in pobožne pesmi, sledijo pa posvetne. Zadnji sklop skladb prinaša nekatere priredbe, ki so se zdele najbolj izvirne, čeprav je v skladateljevem rokopisu mogoče najti še marsikakšno priredbo, kar res kaže na to, da je bil skladatelj vselej pripravljen svoj dar deliti s tistimi, ki so ga obkrožali.

Želim si, da bi to lahko začutili tudi v tej zbirki, ki naj bo poklon pokojnemu g. Glasnoviču in njegovemu delu.

DR. CECILIJA OBLONŠEK,
urednica zbirke

Napomena urednice

Uz elokventan uvod i popratne riječi dr. Matjaža Barba, dajemo samo nekoliko kratkih napomena uz ovo izdanje. Materijali za zbirku odabrani su iz Glasnovičeva šireg repertoara koji je često sadržavao više varijanti iste skladbe, što otkriva skladateljski pristup koji temelji na činjenici da skladateljska ideja uvijek (također) služi izvedbenoj situaciji. Skladbe donosimo samo u jednoj od tih varijanti, ali imajmo na umu da za mnogo skladbi skladatelj stavlja instrument na raspolaganje ad libitum. S druge strane, njegove harmonizacije zborovskih dionica vrlo su svježije na način da su rijetko podređene zborovskoj dionici, slobodno se kreću svojim putem, što obogaćuje bogoslužne trenutku i pjevače vodi autonomiji i neovisnosti o instrumentu.

Slomšekove tekstove crpili smo, odnosno provjerili, u Lendovšekovoj zbirci Slomšekovih pjesama (1876.). Općenito, lijepo je promatrati Glasnovičevu osobnu naklonjenost prema ovom velikanu Crkve u Sloveniji. To je potaknulo i odabir naslova zbirke koji smo posudili iz jedne njegove skladbe na Slomšekov tekst (*Preljubo veselje*).

U nekim se skladbama uočava skladateljovo slabije razumijevanje obilježja slovenskog jezika, zato smo si ponegdje dozvolili minimalno korigiranje pojedinih naglasaka riječi prilagođavanjem uglavnom ritmičkih obrazaca. Na mjestima gdje bi to značilo preveliko zadiranje u skladateljovo djelo, označeni su naglasci u tekstu ili notama, koji bi trebali poticati pravilnu interpretaciju. Smatrali smo da su barem blage intervencije opravdane zbog želje da bi naročito njegova uglazbljenja misa dođe i do slovenskih pjevačkih zborova. Zbog toga smo Slovenskoj biskupskoj konferenciji poslali zamolbu za dodjelu ‚nihil obstat‘ za poglavlje »Uglazbljenja liturgijskih tekstova«.

Sam slijed pjesama u ovoj zbirci u prvi plan stavlja upravo one tekstove koji su skladatelju bili neprocjenjivo nadahnuće, pa tako u prvom sklopu pjesama donosimo uglazbljenja liturgijskih tekstova, drugi sklop donosi uglazbljenja uglavnom Slomšekovih tekstova, koji su također razvrstani na način da su na prvom mjestu vjerske i pobožne pjesme, a zatim svjetovne. Zadnji sklop skladbi donosi neke od aranžmana koji su se činili najoriginalnijima, iako se u skladateljevom rokopisu mogu pronaći i mnogi drugi aranžmani, što doista govori da je skladatelj svoj dar uvijek bio spreman podijeliti s okolinom.

Željela bih da se ta snaga osjeti i u ovoj zbirci koja neka bude počast pokojnom g. Glasnoviču i njegovu djelu.

DR. CECILIJA OBLONŠEK,
urednica zbirke

Maša v čast bl. Antonu Martinu Slomšku

Rimski misal - mašni ordinarij (in proprij)

Vstopni spev

Jn 15,16

Vinko Glasnović
(1933–2021)

Izvajati v svobodnejšem ritmu, kot recitativ

S
A
T
B
Orgle

Ni - ste vi me - ne iz - vo - li - li, go - vo - ri Go - spod,
am - pak sem jaz vas iz - vo - lil, da poj - de - te in
ob - ro - di - te svoj sad in vaš sad o - sta - - ne.

Gospod, usmili se

Vinko Glasnović

S
A

T
B

Orgle

p Go - spod, — u - smi -

6

mf *tenuto* *a tempo* *f*

Go - spod, — u - smi - li se, Go - spod, u - smi - li se, Go - spod, u -

mf *f*

- li se, — Go - spod, u - smi - li se, Go - spod, u - smi - li se, Go - spod, u -

a tempo

12

smi - li se.

smi - li se.

mf *f* *tenuto*

18

mp Kri - stus, u - smi - li se, *mf* Kri - stus, u - smi - li se, *tenuto* Kri - stus, u - smi - li

mp Kri - stus, u - smi - li se, Kri - stus, u - smi - li se, Kri - stus, u - smi - li

p

24

se.

se.

p Go -

p

30

a tempo *mf* *rit.* *f*

Go - spod, u - smi - li se, Go - spod, u - smi - li se.

mf *f*

spod, u - smi - li se, Go - spod, u - smi - li se, Go - spod, u - smi - li se.

a tempo *mf* *rit.* *f*

Slava

Vinko Glasnović

S
A

T
B

Orgle

f

Sla - va, sla - va, sla - va Bo - gu,

5

tenuto *a tempo*

sla - va na vi - ša - vah in na ze - mlji mir lju - dem, ki so bla - ge vo - lje.

tenuto *a tempo*

10

p *mf* *f*

Hva - li - mo — te, — sla - vi - mo te, mo - li - mo te, po - ve - li - ču - je - mo te.

mf *f*

p

15 *a tempo* *f* *mf* Duet počasi

Sla - va, sla - va, sla - va Bo - gu, sla - va na vi - ša - vah. Za-hva - lju - je - mo se

f *a tempo* *mf* počasi

20

ti za-ra - di tvo - je ve-li - ke sla - ve. Go-spod Bog, ne-be-ški Kralj, Bog

Duet *mf*

25 *mf* *mf*

O - če vse - mo - go - čni. Go - spod e - di - no - ro - je - ni Sin, Je - zus Kri - stus,

VSEBINA

Notni zbirki na pot.....	5
Notnoj zbirki na putu.....	5
Zbirka zborskih skladb Vinka Glasnovića	7
Zbirka zborskih skladbi Vinka Glasnovića	7
Opombe urednice.....	11
Napomena urednice.....	11
UGLASBITVE LITURGIČNIH BESEDIL	13
MAŠA V ČAST BL. ANTONU MARTINU SLOMŠKU	15
Vstopni spev	15
Gospod, usmili se	16
Slava.....	18
Vera	22
Svet	25
Jagnje Božje	28
MAŠA V ČAST PADLIM ŽRTVAM ZA DOMOVINO	31
Gospod, usmili se	31
Slava.....	32
Svet	36
Jagnje Božje	38
LATINSKA MAŠA.....	41
Kyrie	41
Gloria.....	44
Credo	49
Sanctus.....	58
Agnus Dei.....	60
MISSA IN G.....	63
Kyrie	63
Gloria.....	65
Credo	70
Sanctus.....	79
Agnus Dei.....	82
REQUIEM.....	84

UGLASBITVE SLOMŠKOVIH IN DRUGIH BESEDIL.....	87
Svete sobote večer	89
Višarski Gospe	90
Kdo je vse ustvaril	92
Kje je ljubi Bog doma?	96
Najboljše vince za otročiče	100
Slomškova romarska pesem.....	102
Tri najlepše želje (vokal).....	103
Tri najlepše želje.....	104
Slovenščina, mila beseda	106
Veseli hribček	108
Veselja dom	110
Nezakonska mati.....	111
Lahko noč.....	114
PRIREDBE.....	115
Pridi, pridi, duša verna	117
Ultima in mortis hora	118
Po gorc' je Jezus hodil	119
Prišla bo pomlad	120
ŽIVLJENJEPIS.....	121
Življenjepis skladatelja VINKA GLASNOVIČA.....	123
Životopis skladatelja VINKA GLASNOVIČA	123